

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta sekä laeiksi laivaväen luetteloimisesta annetun lain ja merityösopimuslain 1 luvun 3 §:n 5 momentin kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta sekä laeiksi laivaväen luetteloimisesta annetun lain ja merityösopimuslain 1 luvun 3 §:n 5 momentin kumoamisesta (HE 43/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- viestintäneuvos Kreetta Simola, liikenne- ja viestintäministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Nico Steiner, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Jukka Tuomaala, Liikenteen turvallisuusvirasto
- asiantuntija Joachim Alatalo, Suomen Konepääallystöliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Merimies-Unioni SMU ry
- Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia sekä merityösopimuslakia. Laivaväen luetteloinnista annettu laki kumottaisiin.

Esityksellä toteutetaan pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamiseksi. Esityksessä ehdotetaan kevennettäväksi sääntelyä vapauttamalla koti-

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

maan liikennealueilla I ja II liikennöivät alukset, joiden bruttovetoisuus on alle 500, velvollisuudesta hakea miehityksen vahvistamista ja miehitystodistusta. Näiden alusten osalta miehitystodistus korvattaisiin yleisillä vähimmäismiehitysvaatimuksilla, jotka annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Liikenteen turvallisuusviraston myöntämällä aluksen miehitystä ja vahdinpitoa koskevalla kokeiluvalla edistettäisiin laivaliikenteen automatisaatioon liittyviä kokeiluita, joissa rajoitetulla alueella kotimaanliikenteessä suomalaisella aluksella vaatimuksia vähimmäismiehityksestä ja vahdinpidosta voitaisiin määräaikaisesti olla noudattamatta.

Laissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston toimivallasta antaa toimijoille huomautuksia ja varoituksia, jos toimijat rikkovat laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain, sen nojalla annettuja säännösten, määräysten tai päätösten velvoitteita.

Lakiin laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta siirrettäisiin tarvittavat säännökset laivaväen luetteloinnista annetusta laista ja jälkimmäinen laki kumottaisiin.

Lisäksi esityksessä tehtäisiin vähäisempiä muutoksia laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettuun lakiin. Merityösopimuslaista kumottaisiin viittaus laivaväen luetteloinnista annettuun lakiin, koska jälkimmäinen laki kumottaisiin. Näin ollen laissa ei enää velvoitettaisi ilmoittamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle työntekijän siirtymisestä työsopimuksen voimassaoloaikana toiseen alukseen.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen perusteluissa esille tuoduista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä eräin selkeyttävin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

9 §. Laivaisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet. Oikeusministeriö on katsonut lausunnossaan, että pykälän sanamuotoa olisi tarpeen täsmentää, jotta säännöksestä tulisi selkeämmin esille lain 6 a §:ssä tarkoitetun miehitystodistuksen hakemisen vaihtoehtoisuus asetuksella säädettyyn vähimmäismiehityksestä huolehtimiseen nähden. Valiokunta on tästä syystä muuttanut pykälän 1 momentin 1 kohtaa esittelevän ministeriön ehdottamalla tavalla.

Esityksen 9 §:n 2 momentin mukaan aluksen päällikön tulee huolehtia siitä, että alus on miehitetty matkakohtaisesti vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti. Säännöksellä tarkoitetaan sitä, että on olemassa tilanteita ja olosuhteita, joissa pelkkä miehitystodistuksen mukaisesta miehityksestä tai 6 a §:n 2 momentissa tarkoitetusta vähimmäismiehityksestä huolehtiminen ei riitä sen varmistamiseen, että alus on turvallisesti miehitetty. Saamansa selvityksen perusteella

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

valiokunta toteaa, että turvallisen miehityksen määrään vaikuttavat mm. sääolosuhteet, aluksen ominaisuudet, miehistön kokemus ja osaaminen, liikennöitävä reitti sekä lastin ja matkustajien määrä ja ominaisuudet. Kaikkia erilaisia tilanteita ei ole mahdollista ottaa sääntelyssä huomioon, joten tilannekohtainen harkinta ja vastuu jää aina aluksen päällikölle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan aluksen päällikön vastuusta on määrätty tarkemmin STCW-yleissopimuksessa (22/1984, Kansainvälinen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskeva vuoden 1978 yleissopimus siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) ja Liikenteen turvallisuusviraston merenkulkua koskevissa määräyksissä.

39 §. Merenkulkurikkomus. Oikeusministeriö on katsonut lausunnossaan, että pykälän sanamuotoa olisi hyvä täsmentää, jotta säännöksestä tulisi selkeämmin esille ettei 6 a §:ssä tarkoitettun miehitystodistuksen hakemiseen ole velvollisuutta. Valiokunta on tästä syystä muuttanut pykälän 1 momentin 2 kohtaa esittelevän ministeriön ehdottamalla tavalla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 43/2018 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 43/2018 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen.

1.

Laki

laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009) 2 §:n 26 kohta, 13 §:n 4 momentti ja 22 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 26 kohta ja 13 §:n 4 momentti laissa 95/2013 ja 22 § osaksi laissa /2018,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 5, 16, 28 ja 30 kohta, 4 §:n 3 momentti, 6 §, 9 §:n 1 ja 2 momentti, 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14, 15 ja 29 §, 32 §:n 1 momentti, 39 §:n 2, 9 ja 10 kohta, 40 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 15 § laissa /2018, 2 §:n 5 ja 28 kohta, 9 §:n 1 momentti sekä 39 §:n 2 ja 9 kohta laissa 95/2013, 2 §:n 16 ja 30 kohta laissa 878/2014 sekä 4 §:n 3 momentti ja 11 § osaksi laissa 95/2013, sekä

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 95/2013 ja /2018, siitä viimeksi mainitulla lailla kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, lakiin uusi 6 a, 13 a ja 13 b § ja 2 a luku, 28 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 878/2014, uusi 2 momentti jolloin nykyiset 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, lakiin uusi 32 a § sekä 39 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 95/2013 ja /2018, uusi 11 kohta ja 2 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään aluksen miehityksestä, vahdinpidosta, miehistön luetteloinnista sekä velvollisuudesta ilmoittaa tietoja liikenneasioiden rekisteriin.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä tarkoitetaan:

5) *ISM-säännöstöllä* ISM-asetuksen liitteenä olevaa IMO:n kansainvälistä johtamissäännöstöä laivojen turvallisesta toiminnasta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä;

16) *vuokraveneellä* huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015) soveltamisalaan kuuluvaa, huvikäyttöön miehittynä vuokralle tarjottavaa alusta, joka kuljettaa muussa kuin säännöllisessä liikenteessä enintään 12 matkustajaa; ei kuitenkaan purjevenettä, jonka rungon pituus on valmistajan ilmoituksen mukaan alle 5,5 metriä, moottorilla varustettua venettä, jonka moottoriteho on moottorin valmistajan ilmoituksen mukaan alle 15 kilowattia, vesiskootteria eikä soutuvenettä;

28) *koulutuksella* liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tai sen nojalla annetuissa merenkulkua koskevissa säännöksissä mainitun pätevyyskirjan, lisäpätevyystodistuksen tai kelpoisuustodistuksen antamisen tai uusimisen edellytyksenä olevia tutkintoja tai niiden osia, joista säädetään ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tai sen nojalla, ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tai sen nojalla taikka määrätään edellä mainittujen lakien nojalla annetuissa määräyksissä, sekä Liikenteen turvallisuusviraston erityisestä syystä liikenteen palveluista annetun lain nojalla hyväksymää muuta koulutusta;

30) *meripalvelulla* laivaväkeen kuuluvana tai ohjattuna harjoitteluna suoritettua palvelua muulla aluksella kuin huviveneellä, huvialuksella tai proomulla taikka lossilla, joka ei ole vapaasti ohjailtava; meripalveluksi voidaan katsoa myös palvelu sellaisella huvikäytössä olevalla aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500, sellaisessa toimessa, johon vaaditaan STCW-yleis-sopimuksen mukainen pätevyyskirja; pätevyyskirjan saamiseksi vaadittavaa meripalvelua määriteltäessä lasketaan 30 päivän ajanjakson aluksella vastaavan yhtä kuukautta.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

3 §

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Merenkulun pätevyyksistä ja liikenneasioiden rekisteristä säädetään liikenteen palveluista annetussa laissa.

4 §

Luvun soveltamisala

Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta:

- 1) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen alukseen, jota ei pääsääntöisesti käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien tai lastin kuljettamiseen;
- 2) huviveneeseen;
- 3) lossiin;
- 4) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota käytetään teollisuuslaitosten selvästi erotetuilla vesivarastoalueilla;
- 5) alukseen, jonka pituus on enintään 10 metriä ja jota ei käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien kuljettamiseen, säännölliseen lastin kuljettamiseen eikä hinaukseen, paitsi jos kyseessä on miehitettynä vuokrattava vuokravene;
- 6) alukseen, jota käytetään sellaisessa vapaaehtoisessa meripelastustoiminnassa, joka ei ole kaupallista toimintaa ja jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien hoitamista varten koulutettu miehistö;
- 7) proomuun ja ruoppajaan, jolla ei ole omaa kuljetuskoneistoa.

6 §

Miehityksen vahvistaminen ja miehitystodistus

Alukselle on vahvistettava miehitys ennen sen ottamista liikenteeseen suomalaisena aluksena tai käyttöön suomalaisena kalastusaluksena, jollei jäljempänä muuta säädetä. Kotimaanliikenteen vuokraveneille ja huvialuksille ei vahvisteta miehitystä.

Aluksen laivanisännän tulee hakea kirjallisesti miehityksen vahvistamista Liikenteen turvallisuusvirastolta hyvissä ajoin ennen aluksen ottamista liikenteeseen tai käyttöön kalastusaluksena. Hakijan on toimitettava hakemuksensa mukana kaikki miehityksen vahvistamista varten tarpeelliset tiedot ja esitys aluksen miehitykseksi.

Kansainvälisen liikenteen vuokraveneitä ja huvialuksia lukuun ottamatta aluksen ensimmäistä miehitystä vahvistettaessa tai silloin, kun miehitykseen tehdään oleellisia muutoksia, miehitys vahvistetaan määräajaksi. Tällöin Liikenteen turvallisuusviraston on pyydettävä muun kuin kalastusaluksen, huvialuksen ja vuokraveneen osalta miehityksen vahvistamista koskevasta hakemuksesta työsuojeluviranomaisen ja asianomaisten valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen lausunto.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa aluksen miehityksen ja antaa miehitystodistuksen, josta ilmenee aluksen vähimmäismiehitys sekä laivaväen kokoonpano ja tehtävien mukaiset pätevyysvaatimukset eri liikennealueilla tai pyyntialueilla. Miehitystodistus on voimassa määräjän tai toistaiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä miehityksen vahvistamista koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista sekä miehitystodistuksen voimassaoloajasta.

Miehitystodistuksen on oltava aluksella alkuperäisenä ja laivanisännällä kopiona.

6 a §

Kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivän bruttovetoisuudeltaan alle 500 olevan aluksen miehitys

Lukuun ottamatta säiliöaluksia, kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivälle alukselle, jonka bruttovetoisuus on alle 500, ei vahvisteta miehitystä 6 §:ssä säädetyn mukaisesti, eikä sille anneta miehitystodistusta. Laivanisännän hakemuksesta Liikenteen turvallisuusvirasto kuitenkin vahvistaa miehityksen ja antaa miehitystodistuksen 6 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ottaen huomioon aluksen tyyppi, aluksen koko, matkustajien määrä, vuorokautinen ajoaika ja muut järjestelyt kotimaanliikenteen liikennealueilla I ja II liikennöivän aluksen 5 §:n mukaisesta turvallisesta vähimmäismiehityksestä ja siihen liittyvistä pätevyysvaatimuksista.

9 §

Laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuudet

Laivanisännän on huolehdittava siitä, että:

1) aluksella on voimassa oleva ~~6 tai 6 a §:n~~ mukaisesti myönnetty miehitystodistus ja alus on miehitetty sen mukaisesti taikka aluksella on 6 a §:n nojalla säädetty vähimmäismiehitys **tai 6 a §:n mukaisesti myönnetyn miehitystodistuksen mukainen miehitys**;

2) aluksen laivaväellä on aluksen ominaisuuksien ja tehtäviensä mukainen koulutus ja pätevyys; ja

3) laivaväki on perehdytetty tehtäviinsä.

Aluksen päällikön on huolehdittava siitä, että alus on miehitetty matkakohtaisesti vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti sen lisäksi, että aluksessa on aina vähintään voimassa olevan 6 tai 6 a §:n mukaisesti myönnetyn miehitystodistuksen mukainen miehitys tai 6 a §:n nojalla säädetty vähimmäismiehitys.

11 §

Miehityksen muuttaminen

Jos aluksen rakenteessa, varustelussa, käytössä, liikennealueissa, pyyntialueissa tai laivanisännää taikka alusta koskevissa tiedoissa tapahtuu muutoksia, laivanisännän tulee viipymättä ilmoit-

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

taa niistä kirjallisesti Liikenteen turvallisuusvirastolle ja tarvittaessa hakea alukselle uusi miehitystodistus.

Alukselle vahvistettuun miehitykseen tyytymätön laivanisäntä, valtakunnallinen merenkulun työmarkkinajärjestö ja työsuojeluviranomainen voivat muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa hakea Liikenteen turvallisuusvirastolta miehityksen muuttamista. Muutosta voidaan hakea siinä yhteydessä, kun alukselle määräajaksi annettu miehitystodistus uusitaan ensimmäisen kerran tai vahvistetaan toistaiseksi voimassa olevaksi tai, jos kyseessä on alus, jonka vuotuisen käyttöaika on lyhyempi kuin kuusi kuukautta, täyden purjehduskauden jälkeen. Hakijan on esitettävä hakemuksessaan ne seikat, joiden perusteella hän katsoo, että miehitystä olisi muutettava. Liikenteen turvallisuusviraston on pyydettävä hakemuksesta työsuojeluviranomaisen, valtakunnallisten merenkulun työmarkkinajärjestöjen ja laivanisännän lausunto.

Jos aluksella toistuvasti rikotaan laivaväen lepoaikoja koskevia säännöksiä, Liikenteen turvallisuusviraston on työsuojeluviranomaisen pyynnöstä arvioitava aluksen vähimmäismiehitys uudelleen.

Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa alukselle tarvittaessa uuden miehityksen 6 §:n mukaisesti ja antaa uuden miehitystodistuksen.

12 §

Miehitystodistuksesta poikkeaminen

Jos satamassa, jossa alus on, ei ole saatavissa pätevää laivaväkeä ilman kohtuutonta viivytystä tai kustannusta, Liikenteen turvallisuusvirasto voi laivanisännän hakemuksesta määrätä ajaksi tai määrätulle matkalle myöntää alukselle oikeuden poiketa vahvistetusta miehityksestä edellyttäen, ettei alusturvallisuutta eikä meriympäristöä vaaranneta.

13 a §

Miehitystä ja vahdinpitoa koskeva kokeilulupa

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää hakijalle luvan olla aluksella noudattamatta 6 §:n säännöksiä miehityksen vahvistamisesta ja miehitystodistuksesta, 6 a §:n nojalla annettuja säännöksiä aluksen vähimmäismiehityksestä ja siihen liittyvistä pätevyysvaatimuksista, 7 §:n säännöksiä miehitystodistusta annettaessa huomioon otettavista seikoista, 9 §:n säännöksiä laivanisännän ja aluksen päällikön velvollisuuksista miehitystodistuksen ja vähimmäismiehityksen osalta, 23 §:n säännöksiä vahdinpitojärjestelyistä ja vahdissa noudatettavista periaatteista tai mainittujen pykälien nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, jos se on tarpeen aluksen miehitykseen ja vahdinpitoon liittyvien uusien teknisten ratkaisujen kokeilemiseksi (*kokeilulupa*). Tällöin Liikenteen turvallisuusvirasto ei vahvista miehitystä 6, 7 ja 8 §:ssä säädettyllä tavalla.

Kokeilulupa voidaan myöntää rajoitetulla alueella kotimaanliikenteessä suomalaisella aluksella tehtävää kokeilua varten. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei alusturvallisuutta tai ympäristöä vaaranneta eikä luvan myöntäminen ole vastoin Suomea sitovia merenkulun kansainvälisiä velvoitteita. Lupa voidaan sisällyttää ehtoja.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

Kokeilulupa myönnetään korkeintaan kahdeksi vuodeksi, eikä sitä voida uudistaa samaan kokeiluun. Ennen luvan myöntämistä Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava kokeiluluvan myöntämisestä liikenne- ja viestintäministeriölle.

13 b §

Kokeiluluvan peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa 13 a §:ssä tarkoitetun kokeiluluvan, jos luvanhaltija toistuvasti toimii vastoin luvan ehtoja taikka muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Kokeiluluvan peruuttamisen edellytyksenä on, että luvanhaltijalle on annettu kohtuullinen aika korjata toimintansa kokeiluluvan sekä säännösten ja määräysten mukaiseksi.

14 §

Poikkeukset liikennealueista

Jos muu alus kuin kalastusalus liikennöi rajoitetulla alueella ulkomailla, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kirjallisesta hakemuksesta ottaen huomioon liikenteen laadun yksittäistapauksessa päättää, että tällainen liikenne on aluksen miehityksen ja laivaväen pätevyyden osalta rinnastettava siihen verrattavaan kotimaanliikenteeseen. Poikkeus voidaan myöntää sillä edellytyksellä, ettei turvallisuustaso heikenny eikä rannikkovaltio, jonka vesialueella alus liikennöi, vastusta sitä.

15 §

Huvialuksen päällikön pätevyys

Huvialuksen päälliköllä on oltava kansainvälinen huviveneen kuljettajan pätevyyskirja.

Kansainvälisen huviveneen kuljettajan pätevyyskirjan hakemiseen, myöntämiseen, voimassaoloon ja uusimiseen sovelletaan liikenteen palveluista annetun lain II osan 10 luvun 12 §:n säännöksiä pätevyyskirjan ja lisäpätevyydistodistuksen myöntämisestä, 14 §:n säännöksiä pätevyyskirjojen ja lisäpätevyydistodistusten voimassaolosta ja uusimisesta sekä 18 §:n säännöksiä todistusten ja asiakirjojen säilyttämisestä ja esittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kansainvälisen huviveneen kuljettajan pätevyyskirjasta, pätevyysvaatimuksista, pätevyyskirjaa koskevassa hakemuksessa esitettävistä seikoista, pätevyyskirjan voimassaolosta ja sen uusimisesta sekä pätevyyden säilymisen osoittavasta selvityksestä.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

2 a luku

Miehistön luettelointi ja ilmoitusvelvollisuus liikenneasioiden rekisteriin

26 a §

Meripalvelua koskevat tiedot

Liikenteen turvallisuusvirasto tallentaa liikenteen palveluista annetun lain V osassa tarkoitettuun liikenneasioiden rekisteriin tiedot suomalaisessa aluksessa työskentelevien henkilöiden meripalvelusta, koulutuksesta ja pätevyyksistä.

26 b §

Miehistöluettelo

Aluksen päällikön on pidettävä miehistöluetteloa, johon merkitään aluksella kulloinkin työskentelevät henkilöt sekä heidän toimensa.

Miehistöluetteloon sisältyvät tiedot säilytetään aluksella palvelussuhteen keston ajan tai sen ajan, jonka muut kuin laivanisännän lukuun työtä tekevät työskentelevät aluksella.

Aluksen päällikön ja hänen edustajansa on miehistöluetteloa ylläpitäessään ja siinä olevia tietoja käsitellessään noudatettava luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 679/2016. Miehistöluettelossa olevien tietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi, mitä yksityisyyden suojasta työelämässä annetussa laissa (759/2004) säädetään.

26 c §

Laivanisännän ilmoitusvelvollisuus

Laivanisännän tai hänen edustajansa on toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle liikenneasioiden rekisteriin merkittäväksi:

1) merimiestoimeen otetun henkilön henkilötiedot, mukaan lukien kansalaisuus ja henkilötunnus tai syntymäaika, jos henkilöllä ei ole henkilötunnusta;

2) henkilön toimet aluksella, niiden alkamis- ja päättymisajat sekä työssäolopäivien määrä aluksen liikennöintiä aikana;

3) aluksen nimi, tunnuskirjaimet, IMO-numero tai muu tunniste, aluksen tyyppi ja kotipaikka, konetehto ja bruttovetoisuus, tai jos aluksesta ei ole saatavana bruttovetoisuutta koskevaa tietoa, aluksen pituus sekä aluksen liikennöintialue henkilön työskentelyn aikana.

Tiedot on toimitettava siten, että kuukauden työssäolopäivät ilmoitetaan seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä tai katkeamattoman työssäolajakson päättymistä seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Kausiliikenteessä ilmoitukset voidaan antaa purjehduskausittain.

Ilmoitukset liikenneasioiden rekisteriin voidaan toimittaa rajapinnan kautta tai muutoin sähköisessä muodossa siten kuin Liikenteen turvallisuusvirasto määrää.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

Jos laivanisäntä tai merimies haluaa liikenneasioiden rekisteriin merkittäväksi tietoja merimiestoimista, joita ei muuten ilmoitettaisi, hänen on esitettävä niistä luotettava selvitys Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto merkitsee tiedot rekisteriin, jos se on pätevyyttä osoittavan asiakirjan kannalta merkityksellistä.

26 d §

Poikkeukset rekisteröinti- ja luettelointivelvollisuudesta

Tässä luvussa tarkoitettuun rekisteriin ja miehistöluetteloon ei merkitä henkilöä, joka tekee työtä:

- 1) ulkomaisessa aluksessa;
- 2) aluksessa vain aluksen ollessa satamassa;
- 3) uittokalustolla, uittoon käytettävää kuljetuskalustoa lukuun ottamatta;
- 4) proomussa tai ruoppaajassa, jolla ei ole omaa kuljetuskoneistoa;
- 5) sellaisessa kotimaanliikenteen lastialuksessa, jonka pituus on alle 15 metriä;
- 6) sellaisessa kalastusaluksessa, jonka pituus on alle 24 metriä;
- 7) huviveneessä;
- 8) vuokraveneessä;
- 9) valtion puolustus- tai rajavartiolaitoksiin käytettävässä aluksessa;
- 10) tarkastus-, huolto-, luotsaus- tai muussa näihin rinnastettavassa tehtävässä silloin, kun työtä tehdään pelkästään tilapäisesti; taikka
- 11) aluksessa, jota käytetään sellaisessa vapaaehtoisessa meripelastustoiminnassa, joka ei ole kaupallista toimintaa ja jossa on meripelastustoimen etsintä- ja pelastustehtävien hoitamista varten koulutettu miehistö.

28 §

Todistuskirjojen antaminen ja peruuttaminen

Ulkomaisella yhtiöllä, joka harjoittaa merenkulkua ulkomaisella aluksella Suomen vesialueella tai suomalaisella aluksella, on oltava sen valtion toimivaltaisen viranomaisen antama vaatimustenmukaisuusasiakirja, johon yhtiö on sijoittautunut.

29 §

Todistuskirjojen voimassaolo

Vaatimustenmukaisuusasiakirja ja turvallisuusjohtamistodistus ovat voimassa enintään viisi vuotta.

Väliaikainen vaatimustenmukaisuusasiakirja on voimassa enintään 12 kuukautta. Väliaikainen turvallisuusjohtamistodistus on voimassa enintään kuusi kuukautta ja sen voimassaoloa voidaan jatkaa siten kuin ISM-asetuksen 6 artiklassa säädetään.

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

Edellytyksenä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen ja todistusten voimassaololle on, että yhtiötä ja aluksia koskevat tarkastukset suoritetaan ISM-asetuksen mukaisesti.

32 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista valvoo Liikenteen turvallisuusvirasto.

32 a §

Huomautus ja varoitus

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen tai varoituksen sille, joka muutoin kuin 39 §:ssä tarkoitettulla tavalla rikkoo:

- 1) tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai päätöksiä; tai
- 2) ISM-asetuksen säännöksiä.

Varoitus annetaan, jos huomautusta ei asiasta ilmenevät seikat kokonaisuudessaan huomioon ottaen voida pitää riittävänä. Huomautus annetaan suullisesti tai kirjallisesti. Varoitus annetaan kirjallisesti ja siitä tehdään merkintä liikenneasioiden rekisteriin.

39 §

Merenkulkurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

2) laiminlyö 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia siitä, että aluksella on voimassa oleva 6 tai 6 a §:n mukaisesti myönnetty miehitystodistus taikka että alus on miehitetty voimassa olevan 6 tai 6 a §:n mukaisesti myönnetyn miehitystodistuksen tai 6 a §:n nojalla säädetyn vähimmäismiehityksen mukaisesti ja vallitsevat matkakohtaiset olosuhteet huomioon ottaen turvallisesti,

9) laiminlyö 26 §:n 3 momentissa säädettyjen asusteiden käyttövelvollisuuden tai laiminlyö 4 momentissa säädetyn velvollisuuden huolehtia siitä, matkustaja-aluksen turvallisuus- ja turvatoimitehtäviä hoitavalla laivaväellä on riittävä kielitaito tai 3 momentin mukaiset asusteet,

10) rikkoo ISM-asetuksen 5 artiklassa säädettyä velvollisuutta noudattaa ISM-säännösten osan A säännöksiä, jotka koskevat aluksen turvallisuusjohtamisjärjestelmää, turvallisuus- ja ympäristönsuojeluohjelmaa, yhtiön vastuuta, nimetyn henkilön vastuuta, aluksen päällikön vastuuta, hätävalmiutta, ilmoittamisvelvollisuutta, kunnossapitoa, asiakirjoja, tarkastuksia tai todistuskirjoja tai

11) laiminlyö 26 b §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää miehistöluetteloa tai 26 c §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *merenkulurikkomuksesta* sakkoon.

Merenkulurikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta toimii huvialuksen päällikkönä, vaikka hänellä ei ole 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua kansainvälistä huviveneen kuljettajan pätevyyskirjaa.

40 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos velvoitteiden laiminlyönti on ilmeisesti sellainen kuin 1 momentissa säädetään, Liikenteen turvallisuusvirasto voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa velvoitteensa laiminlyöneelle huomautuksen tai varoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

laivaväen luetteloinnista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan laivaväen luetteloinnista annettu laki (1360/2006).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2018 vp

3.

Laki

merityösopimuslain 1 luvun 3 §:n 5 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan merityösopimuslain (756/2011) 1 luvun 3 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1449/2016.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 17.5.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula